

Digitale penge og e-kroner

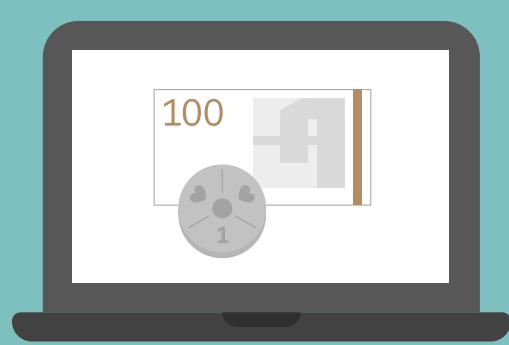
Spørgsmålet om at indføre digitale centralbankpenge – eller e-kroner, som de også kaldes i Danmark – debatteres fra tid til anden. Der er forskellige måder at indføre e-kroner på. Og delte meninger om, om der overhovedet er et behov for e-kroner. Hvad er op og ned, og hvad kan konsekvenserne være?

Vi gennemgår her de vigtigste fakta, kigger på fordele og ulemper og opsummerer Nationalbankens input til debatten.

Først lidt fakta om danske penge og betalinger

95%

af alle penge i Danmark er digitale

Penge består af sedler, mønter og indskud i private banker. Af den samlede pengemængde er det kun omkring 5 pct., der er sedler og mønter. De resterende 95 pct. er penge på konti i banker. At pengene hovedsageligt er kontopenge, har været sådan siden sidste halvdel af 1800-tallet. Og det er ens for langt de fleste lande i verden.

Danskerne er mestre i at bruge digitale betalingsløsninger

Danskers kortbrug ligger i toppen i Europa

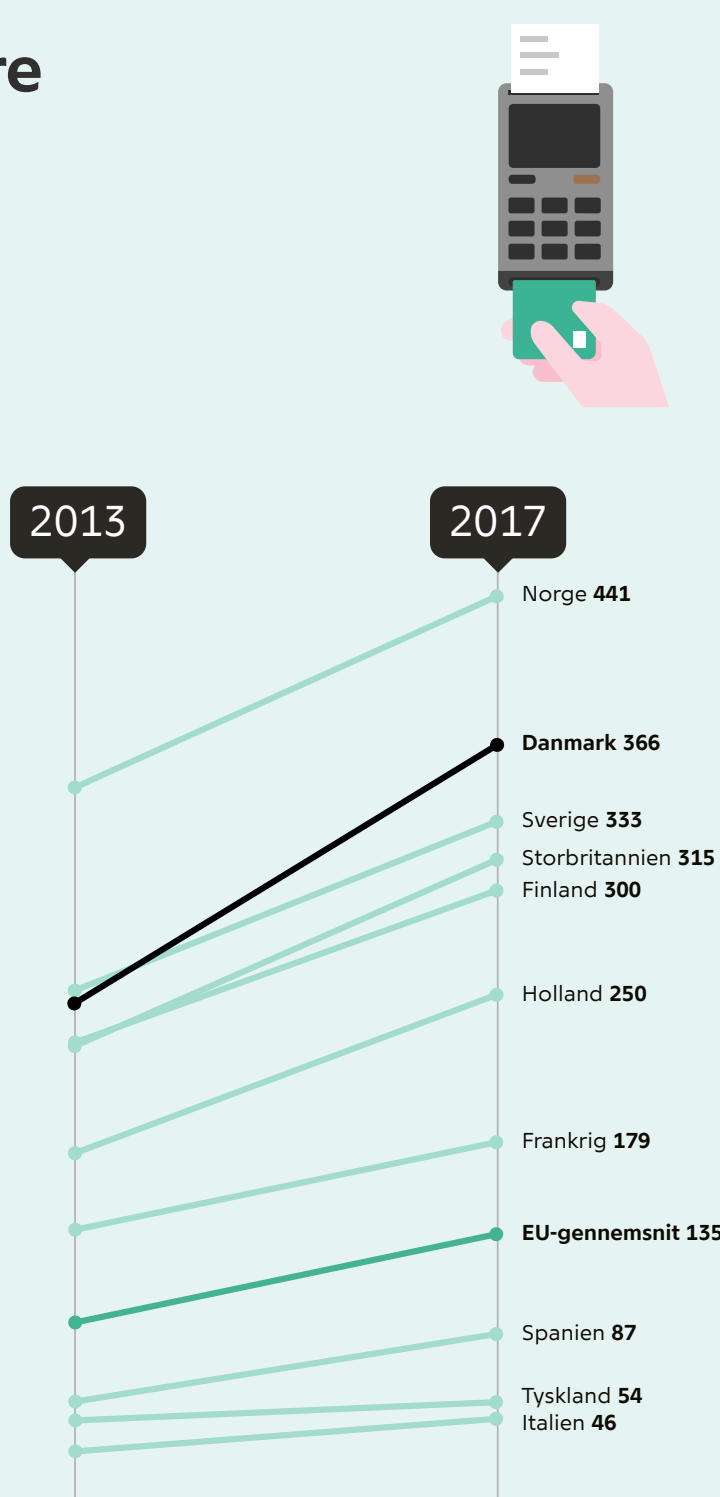
Betalinger med sedler og mønter har i en årrække haft en vigtig betydning, efterhånden som de elektroniske alternativer er blevet flere og stadig mere smarte.

De danske forbrugere betaler overvejende med elektroniske betalingsløsninger, især med betalingskort. I 2016 blev kortbetalinger vurderet til at udgøre omkring 80 pct. af omsætningen i detailhandlen.

Digitale centralbankpenge er en ud af flere måder at gøre penge og betalinger elektroniske.

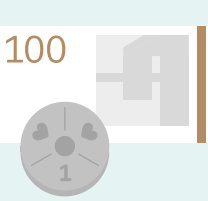
I lande, hvor elektroniske betalinger ikke er så udbredt, og hvor man ønsker at fremme elektroniske løsninger, kan det derfor især give mening at kigge på digitale centralbankpenge som en mulig løsning.

Til højre ses kortbetalinger pr. indbygger i udvalgte europæiske lande.

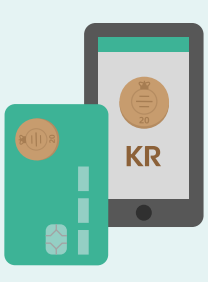
Hvad er forskellen på kontanter, digitale penge og e-kroner?

I debatten om digitale penge og e-kroner blandes begreberne nogle gange sammen. Kryptovaluta som fx Bitcoin indgår også nogle gange i debatten, selvom det er noget helt andet. Det er ikke penge i egentlig forstand, da der ikke er nogen udsteder bag.

KONTANTER

er sedler og mønter. De er fysiske og udstedes af centralbanker. I Danmark er det Nationalbanken, der udsteder kontanterne. Nationalbanken sikrer værdien af kontanterne gennem en lav inflation.

DIGITALE PENGE

er indskud i banker. Alle de penge, som borgerne har, og som ikke er kontanter, er digitale penge. Det er digitale penge, vi bruger, når vi betaler med mobilen eller et betalingskort. Og det er digitale penge, vi flytter fra én bankkonto til en anden, når vi bruger webbank. Vi har altså allerede digitale penge i dag, og de udstedes af bankerne sammen med borgere og virksomheder i takt med, at kreditværdige kunder optager lån. Pengene i banken er sikrede via indskydergarantien.

E-KRONER

er elektroniske penge udstedt af centralbanken. De findes ikke på nuværende tidspunkt. I Danmark ville det i praksis betyde, at Nationalbanken eller den danske stat skulle supplere udstedelsen af sedler og mønter med udstedelsen af en elektronisk krone. Altså en e-krone, som borgerne kunne bruge som betalingsmiddel.

Digitale penge findes allerede i dag, men e-kroner eksisterer hverken i Danmark eller noget andet sted i verden.

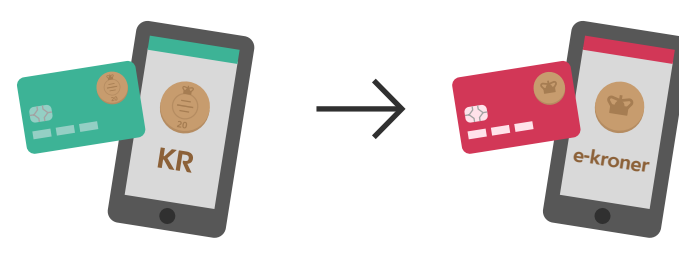
Hvorfor e-kroner?

I nogle lande kan e-kroner ses som en del af løsningen på ineffektive betalingssystemer. Altså betalingssystemer, hvor digitaliseringen ikke er så langt fremme. Det kan fx være systemer, hvor betalingerne ikke er så sikre, eller hvor pengene er lang tid om at nå frem.

I Danmark har debatten om e-kroner drejet sig om, hvorvidt der skal være en statsbank eller ej. Det vil sige, et mere ideologisk spørgsmål om, hvilke opgaver staten skal udføre.

E-kroner kan udstedes på to måder

E-kroner findes ikke i dag, men grundlæggende vil e-kroner kunne udstedes på to forskellige måder – enten som et forudbetalt betalingsmiddel eller som elektroniske penge på konti i fx Nationalbanken.

1.

Et forudbetalt betalingsmiddel er, hvor borgeren indbetaler penge til en tilknyttet app eller et betalingskort. Det kan sammenlignes med Danmøntkortet i 1990'erne, som danskerne aldrig rigtig tog til sig, og med Rejsekortet, som vi kender i dag.

2.

E-kroner på konti indebærer, at borgeren får en indlånskonto i Nationalbanken. Det vil i praksis betyde, at der opstår en statslig konkurrent til de private banker.

Bankernes rolle i samfundet

Bankernes kerneopgave er at give kredit, tage imod indlån og samfunde betalinger. Det er essentielt for samfundet, at bankerne udfører de opgaver. På den måde kan kreditværdige virksomheder få de lån, som er nødvendige for at kunne investere og skabe job.

Husholdningerne kan samtidig låne til køb af fx hus eller bil og tilbagebetale på et senere tidspunkt. Bankerne løfter

dermed en vigtig opgave i samfundet. De påtager sig samtidig en risiko, men de er også eksperter i at vurdere, hvem der er kreditværdige og dermed i stand til at tilbagebetale lån.

Konkurrencen mellem bankerne sikrer, at bankerne udvikler deres forretning i takt med kundernes behov. Hvis bankerne ikke gjorde arbejdet, skulle en statsbank gøre det, og der ingen

garanti for, at den vil kunne gøre det bedre.

Den særlige rolle, som bankerne har i samfundet, er grunden til, at den finansielle sektor er en af de mest regulerede.

NOGLE HAR BEHOV FOR AT SPARE OP

NOGLE HAR BEHOV FOR AT LÅNE

Opsummering

	KONTANTER	Udstedt af Nationalbanken	Nationalbanken sikrer værdien	Faldende brug
	DIGITALE PENGE	Udstedt af banker	Dækket af indskydergarantien	Stigende brug
	E-KRONER	Udstedt af Nationalbanken	Nationalbanken sikrer værdien	Findes ikke

NATIONALBANKEN MENER

INGEN KLARE GEVINSTER

De mulige gevinster ved at indføre e-kroner står ikke mål med de omkostninger og problemer, som e-kroner kan skabe.

Danmark er allerede i et af de mest digitaliserede lande i verden, og danskerne benytter de digitale betalingsløsninger meget. En analyse fra Nationalbanken har tidligere konkluderet, at det er vanskeligt at finde fordele, der ikke allerede findes med de nuværende betalingsløsninger.

FORHINDRER IKKE HVIDVASK

Mistillid til private banker er et alvorligt problem. Det skal være trygt at sætte penge i banken. En statsbank er ikke løsningen.

Når banker fx kritiseres i sager om hvidvask og dårlig kreditgivning, skal svaret ikke bestå i åbning af en statsbank eller indførelse af e-kroner. Det er usikkert, om en statsbank er bedre til at forhindre, at den bliver misbrugt til hvidvask. Stram regulering og effektivt tilsyn er vejen frem.

DYRT OG USIKKERT

Udstedelse af e-kroner er i bedste fald spild af ressourcer. I værste fald kan det føre til finansiel ustabilitet.

Det vil have vidtrækkende konsekvenser, hvis Nationalbanken skal udstede e-kroner efter en model, hvor alle borgere får en konto i Nationalbanken. På den måde vil Nationalbanken blive en statslig konkurrent til de private banker med risiko for at underminere de private banker på sigt.